

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/11/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5122201122
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrej Kekely
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5122201122.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu Mgr. Andreja Kekelyho a členov JUDr. Jany Urbanovej a JUDr. Vladimíra Topoľančíka, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Q. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom mesto G., toho času bydliskom V. XX/XX, XXX XX G., zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, dieťa matky: J. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom mesto G., toho času Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany, Družstevná 1611/2, 038 52 Sučany a otca: Q. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom mesto G., toho času Ústav na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica - Kráľová, Sládkovičova 80, 974 05 Banská Bystrica - Kráľová, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, so sídlom Hurbanova 16, 010 01 Žilina,

IČO: 37 905 473, na nariadenie neodkladného opatrenia za účasti: 1/ osoby, ktorej bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti: stará matka Q. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom mesto G., toho času bydliskom V. XX/XX, XXX XX G., zastúpená JUDr. Katarínou Filipovičovou, advokátkou so sídlom Vajanského 2786/2, 010 01 Žilina, IČO: 44 376 685 a 2/ Centrum pre deti a rodiny Bytča, so sídlom Rázusova 798/52, 014 01 Bytča, IČO: 35 995 572, v konaní o návrhu navrhovateľa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, so sídlom Hurbanova 16, 010 01 Žilina, IČO: 37 905 473, na uloženie výchovného opatrenia, o odvolaní starej matky Q. O. proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 30P/10/2022-173 zo dňa 11. februára 2022, takto

rozhodol:

I. Uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 30P/10/2022-173 zo dňa 11. februára 2022 v prvej a štvrtej vete jeho výrokovej časti potvrdzuje.

II. Uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 30P/10/2022-173 zo dňa 11. februára 2022 v druhej a tretej vete jeho výrokovej časti mení nasledovne:

Návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, so sídlom Hurbanova 16, 010 01 Žilina, IČO: 37 905 473, na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 10.02.2022 vo zvyšnej časti zamietá.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žilina (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením uložil starej matke maloletej, odovzdať maloleté dieťa do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Bytča, Rázusova 798, 014 01 Bytča (prvá veta výrokovej časti uznesenia). Matke aj otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej mesačne vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa vždy do 15-teho dňa kalendárneho mesiaca vopred na účet Centra pre deti a rodiny Bytča, Rázusova 798, 014 01 Bytča, počnúc dňom umiestnenia maloletej v Centre pre deti a rodiny (druhá a tretia veta výrokovej časti uznesenia). Platnosť nariadeného neodkladného opatrenia určil na čas do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (štvrtá veta výrokovej časti uznesenia).

2. Súd prvej inštancie uznesenie odôvodnil tým, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina (ďalej aj „ÚPSVaR Žilina“ a „navrhovateľ“) sa podaním doručeným súdu dňa 10.02.2022 súčasne s návrhom, ktorým sa domáhal vo veci samej nariadenia výchovného opatrenia podľa ust. § 37 ods. 3 písm. b)

zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „ZoR“), a to nariadením pobytu maloletej v Centre pre deti a rodiny Bytča na 4 mesiace od 03.03.2022 do 03.06.2022 s následnou perspektívou pestúnskej starostlivosti a určená rodičom maloletej vyživovacia povinnosť v rozsahu 30 % životného minima nezaopatrené neplnoleté dieťa, domáhal aj vydania neodkladného opatrenia, ktorým by bola uložená starej matke maloletej povinnosť odovzdať maloletú do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Bytča a určená rodičom maloletej vyživovacia povinnosť v rozsahu 30 % životného minima nezaopatrené neplnoleté dieťa. Navrhovateľ uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 9P/55/2015-107 zo dňa 09.12.2016, právoplatným dňa 28.04.2017, Okresný súd Žilina zveril maloletú do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, ktorá maloletú vychováva spolu so svojim druhom od narodenia. V súvislosti s nedostatočným resp. absentujúcim plnením rodičovských povinností zo strany matky a otca maloletej bolo dňa 13.01.2020 vystavené odporúčanie orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „SPODaSK“) k vykonávaniu opatrení ambulantnou a terénnou formou, rodine bola počas spolupráce poskytnutá pomoc, podpora, sprevádzanie, sociálne a psychologické poradenstvo v oblasti napĺňania potrieb dieťaťa, v oblasti rodičovskej role a identifikácie rodinného systému - komunikačné štýly, atmosféra v rodine, výchovné metódy a spôsob riešenia konfliktov. Podľa správ od Centra pre deti a rodiny Bytča bola stará matka edukovaná v oblasti prístupu k maloletej pri výskyte problémového správania. Nové informácie stará matka prijíma, avšak nedokáže ich aplikovať do rodinného systému. Správy zo školy pravidelne uvádzali, že maloletá si neplní pravidelnú školskú dochádzku. Stará matka má záujem o výchovno-vzdelávacie výsledky maloletej, avšak maloletá starú matku nerešpektuje a neposlúcha. Samoobslužné návyky maloletej boli popísané ako veľmi zanedbané, avšak postupne pri častom opakovaní a upozorňovaní sa zlepšovali. V rámci diagnostiky bolo maloletej zistené mentálne postihnutie na úrovni mierna duševná zaostalosť (IQ 50-69). Navrhovateľ poukázal aj na tvrdenia pedopsychiatra, ktorého maloletá navštevovala, ohľadom spornosti riadneho podávania liekov maloletej. Stará matka bola zo strany ÚPSVaR Žilina opakovane upozorňovaná na nevhodný výchovný prístup k maloletej. Aj vzhľadom na problémy so správaním a výchovou maloletej bola na odporúčanie ÚPSVaR Žilina začlenená do internátnej základnej školy v Bytči, kde maloletá už pri stretnutí s riaditeľkou bola pokojná, jej správanie sa celkovo zlepšilo, v zmysle správy školy sa maloletá dobre adaptovala. V školskom roku 2021/2022 maloletá pravidelne nechodí do školy, stará matka má problém ju do školy zaviesť, maloletá má záchvaty hnevu a starú matku nerešpektuje, v škole však pedagógov počúva. Navrhovateľovi prišlo na starú matku viacero anonymných podnetov z týrania maloletej, zároveň navrhovateľ uviedol aj to, že zdravotná starostlivosť o maloletú je zo strany starej matky zanedbaná (nemá detského zubára, nechodí k logopédovi, lieky podávané pri zápale močových ciest maloletej boli pri kontrole v domácnosti takmer plné, nevyužívané a pod.). Samotná stará matka pracovníčke ÚPSVaR Žilina uviedla, že vo výchove zlyhala a maloletú v starostlivosti nechce. Podľa názoru navrhovateľa stará matka nemá rodičovské zručnosti potrebné na výchovu maloletej, nemá zabezpečené podmienky pre maloleté dieťa a jej spôsob života nie je zárukou na zabezpečenie riadnej starostlivosti o maloleté dieťa vzhľadom na zdravotné požiadavky maloletého dieťaťa. Maloleté dieťa vyrastá v málo podnetnom domácom prostredí, a to z hľadiska zanedbanej výchovy maloletej, neadekvátnych reakcií starej matky na emocionálny stav a prežívanie maloletého dieťaťa. V rodine sú prítomné nejasné nekonkrétne pravidlá a chýba tu pozitívny vzor. Dieťa v rodine nemá žiadnu perspektívu na napĺňanie svojich potrieb a zdravý vývoj maloletej v prípade zotrvania v starostlivosti starej matky je vážne ohrozený, čo je dôvodom navrhovaného nariadenia neodkladného opatrenia.

3. V rámci rozhodovania sa súd prvej inštancie oboznámil so Správou Spojenej školy internátnej Bytča zo dňa 02.02.2022, v rámci ktorej bolo uvedené, že maloletá navštevuje v školskom roku 2021/2022 prvý ročník. Dieťa od samého začiatku odmietalo dochádzku do školy, čo zdôvodňovalo tým, že nechce bývať v školskom internáte na týždenný pobyt. Keďže problémy s dochádzkou sa stále opakovali, bolo pristúpené k dennej forme navštevovania školy, avšak dochádzka maloletej sa nezlepšila, maloletá si neustále vymýšľala choroby a rôzne dôvody, pre ktoré nemohla chodiť do školy. Od susedov, ktorí niekedy maloletú vodili do školy, bolo zistené, že maloletá v byte rozbíja veci, hádže sa po zemi, kope, napáda dospelých, vulgárne vykrikuje a že stará mama nezvláda jej výchovu. Napriek uvedenému sa maloletá školským povinnostiam rýchlo prispôsobila, na hodinách pracovala podľa pokynov, rešpektovala vyučujúcu, k spolužiakom je milá, veselá a priateľská. Veľmi rada sa učí nové veci, učivo ovláda. Rovnako má osvojené základy slušného správania a sebaobslužné návyky má osvojené okrem utierania po toalete. Dochádzka je nepravidelná, za prvý polrok má vymeškaných 176 hodín. Všetky sú ospravedlnené od lekára, avšak iba na základe telefonického rozhovoru so starou matkou. Stará matka nedodržiava dohodnuté pravidlá (nahlasovanie neprítomnosti, odhlasovanie zo stravy, či iné dôležité udalosti týkajúce sa plnenia povinnej školskej dochádzky), triedna učiteľka kontaktuje starú matku telefonicky, avšak v poslednom období bolo aj toto neúspešné. So starou matkou opakovane

telefonovala riaditeľka školy a upozorňovala ju na povinnosť plnenia povinnej školskej dochádzky, avšak vždy to zostalo len pri nenaplnených sľuboch. Z predloženého priebežného vyhodnotenia výkonu opatrení Centra pre deti a rodiny Bytča zo dňa 07.02.2022 mal súd prvej inštancie osvedčené, že v rámci výkonu opatrení ambulantnou alebo terénnou formou od októbra 2021 do konca januára 2022 bolo zrealizovaných 11 návštev v prirodzenom rodinnom prostredí, 3 stretnutia prebiehali v otvorenom prostredí a uskutočnených bolo aj viacero poradenských, podporných a informatívnych telefonických rozhovorov so starou matkou maloletej. Počet hodín priameho výkonu odbornej práce s rodinou za uvádzané obdobie predstavuje 41 hodín. Súčasná situácia v rodine je problematická, pretože v domácom prostredí opäť počas dlhej neprítomnosti maloletej v školskom prostredí došlo k zhoršeniu osvojených hygienických návykov, opätovnému návratu k enuréze, enkopréze a regresii v správaní. Maloletá nerešpektuje rozhodnutia starej matky, nevníma ju ako autoritu. Veľmi slabá dochádzka u maloletej bráni jej všestrannému rozvoju vo všetkých oblastiach a napredovaniu v školskom kolektíve. Ďalšie nedostatky boli vnímané aj v oblasti zdravotnej starostlivosti o maloletú. Stará matka má dlh na nájomnom, reálne jej hrozí strata bývania. Bolo odporúčané s maloletou pravidelne navštevovať detskú lekárku, pedopsychiatricku, zubného lekára a logopedičku. Záver vyhodnotenia bol v odporúčaní zväziť ukončenie odporúčania na maloletú z dôvodu splnenia cieľov a nereálneho ďalšieho posunu maloletej v rodinnom prostredí.

4. Súd prvej inštancie ďalej citujúc ust. § 2 ods. 1 a 2, § 366, § 367 ods. 1 až 3 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), ust. § 324 ods. 1, § 325 ods. 1 a 2, § 329 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a ust. § 28 ods. 2 a § 37 ods. 3 písm. b) ZoR, nemal po zhodnotení všetkých skutočností uvedených v návrhu pochybnosti o potrebe dočasnej úpravy a mal osvedčené skutočnosti pre nariadenie neodkladného opatrenia. Pri svojom rozhodovaní mal na zreteli ako prvoradé hľadisko záujem maloletého dieťaťa. Naliehavosť aktuálnej situácie maloletej videl danú tým, že bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, keďže rodičia neboli schopní zabezpečiť riadnu starostlivosť, avšak ani aktuálne nariadená náhradná osobná starostlivosť neplní svoj účel. Maloleté dieťa vyrastá v málo podnetnom domácom prostredí, dieťa v rodine nemá žiadnu perspektívu na napĺňanie svojich potrieb, nerešpektuje rozhodnutia starej matky a nevníma ju ako autoritu. Rodičia maloletej sú vo výkone trestu odňatia slobody a v rodine nie je iná osoba, ktorá by mohla prevziať výchovu maloletej. Dochádzka maloletej do školy je nepravidelná, stará matka nedodríava dohodnuté pravidlá. Slabá školská dochádzka bráni maloletej vo všestrannom rozvoji a v napredovaní v školskom kolektíve, kde sa primerane adaptovala a dosahuje veľmi dobré výsledky. V záujme zdravého psychického a fyzického vývoja maloletého dieťaťa tak súd prvej inštancie návrhu ÚPSVaR Žilina vyhovel a neodkladným opatrením nariadil, aby bola maloletá odovzdaná do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Bytča. Povinnosť odovzdať maloleté dieťa súd prvej inštancie uložil starej matke, ktorej bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti. Zároveň súd prvej inštancie rozhodol aj o návrhu navrhovateľa na určenie nevyhnutného výživného rodičom k maloletej formou nariadenia neodkladného opatrenia. Prihliadal pritom na skutočnosť, že obidvaja rodičia maloletej sú vo výkone trestu odňatia slobody, matka je súčasne poberateľka invalidného dôchodku vo výške 176,80 eur mesačne, z ktorého sú jej vykonávané zrážky vo výške 88,40 eur.

5. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie stará matka maloletej, ktorá sa domáhala jeho zrušenia.

6. Stará matka v odvolaní uviedla, že o maloletú sa stará od jej narodenia, pričom je toho názoru, že pri výchove nijakým spôsobom nezlyhala, o čom svedčí aj skutočnosť, že splnila podmienky vyžadované zákonom na zverenie maloletej do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Vytrhnutie maloletej z jej prirodzeného prostredia a dočasný nútený pobyt v zariadení môže mať negatívny dopad na jej psychické prežívanie, najmä s ohľadom na skutočnosť, že maloletá je dieťaťom so špeciálnymi potrebami, čo si stará matka uvedomuje. Stará matka odmietla viaceré tvrdenia uvedené navrhovateľom, pričom bola presvedčená, že dokáže maloletej zabezpečiť riadnu starostlivosť. Nikdy sa pred pracovníčkami ÚPSVaR Žilina o maloletej hanlivo nevyjadrovala, neodmietala ju a ani ju fyzicky netrestala. Na zistených nedostatkoch je ochotná pracovať. Od času rozhodnutia súdu prvej inštancie došlo k zmene v jej zamestnaní, keď sa na skrátenej úväzok (4 hodiny denne) zamestnala ako upratovačka, pričom v prípade potreby starostlivosti o maloletú je schopná si pracovnú dobu po dohode so zamestnávateľom upraviť. Rovnako nastala zmena aj v tom, že stará matka po získaní práce plánuje splácať svoj dlh na nájomnom. Od času umiestnenia maloletej v Centre pre deti a rodiny Bytča je s ňou stará matka v kontakte len telefonicky raz za týždeň, ostatný kontakt bol prerušený. Maloletá je v telefóne úzkostlivá, plače, spolužiaci sa jej smejú, ťažko zvláda autority a chce sa vrátiť domov. Zo správy pediatričky maloletej zo dňa 21.03.2022 vyplýva, že stará matka sa o maloletú od jej narodenia vzorne starala, dostavila sa na

všetky prehliadky a poradne. Nariadené neodkladné opatrenie bolo podľa názoru starej matky vydané predčasne, pričom žiadala opätovné prešetrenie a prehodnotenie stavu. S poukazom na ust.

§ 37 ods. 3 ZoR mal súd prvej inštancie najskôr pristúpiť k uloženiu miernejších opatrení, ktoré by mohli viesť k náprave v správaní maloletej. Z nariadeného neodkladného opatrenia zároveň v rozpore s ust. § 37 ods. 3 ZoR nebolo definované, na aký účel a na ako dlho bola maloletá do Centra pre deti a rodiny odovzdaná.

7. Podaním zo dňa 05.04.2022 stará matka predložila súdu potvrdenie Spojenej školy J. M. Hurbana 36, Žilina, o prijatí maloletej v školskom roku 2022/2023 v prípade, že bude zverená do starostlivosti starej matke.

8. Kolízny opatrovník súhlasil s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania.

9. V rámci vyjadrenia k odvolaniu a k doplneniu odvolania starej matky kolízny opatrovník uviedol, že telefonicky bola u pracovníčky Centra pre deti a rodiny Bytča zisťovaná aktuálna situácia s maloletou. Maloletá sa má v zariadení dobre, v škole napreduje, pri presune do školy nemá problém. Dňa 17.03.2022 sa konala na pôde Centra prípadová konferencia za účasti starej matky, sociálnej pracovníčky Centra a sociálnych pracovníčok ÚPSVaR Žilina, v rámci ktorej bola starej matke navrhnutá spolupráca pri úprave svojich pomerov a bolo jej vysvetlené, čo sa od nej očakáva t. j. aby preukázala súdu, že rodinné prostredie bude vyhovujúce potrebám maloletého dieťaťa a aby o zverení maloletého dieťaťa do jej starostlivosti neboli pochybnosti. Vo vzťahu k alternatívnemu riešeniu plnenia školskej dochádzky maloletej na Spojenej škole J. M. Hurbana v Žiline kolízny opatrovník poukázal na dôvody, pre ktoré bola maloletá odovzdaná Centru pre deti a rodiny Bytča a pre ktoré aktuálne navštevuje Spojenú školu internátnu v Bytči, ako aj na pretrvávajúce obavy, či by stará matka maloletej dokázala zabezpečiť, aby maloletá ňou navrhovanú školu pravidelne navštevovala. Ako súčasť podaného vyjadrenia predložil Oznámenie ZŠ Jarná Žilina zo dňa 21.04.2021, viacero Úradných záznamov ÚPSVaR Žilina za obdobie máj - december 2021 a Záznam zo šetrenia v prostredí maloletej zo dňa 30.11.2021.

10. V rámci odvolacej repliky zo dňa 20.05.2022 stará matka uviedla, že od odovzdania maloletej do Centra pre deti a rodiny Bytča je s ňou v kontakte, zaujíma sa o jej stav. Požiadavky ÚPSVaR Žilina vyplývajúce z Prípadovej konferencie uskutočnenej dňa 17.03.2022 stará matka splnila, keď od 23.03.2022 má uzatvorenú dohodu o pracovnej činnosti (v rámci repliky predložila fotokópiu dohody) a ku dňu 20.04.2022 vyrovnala svoj dlh na nájomnom a aktuálne žiadne iné dlhy nemá. Komplikácie sprevádzané dochádzku maloletej na ZŠ Jarná v Žiline boli spôsobené aj tým, že sa jej spolužiaci vysmievali a chceli sa tak kolektívu strániť a pokiaľ by navštevovala iné školské zariadenie s dennou dochádzkou, odpadli by dané komplikácie. Zhoršené ovládanie emócií či zhoršené hygienické návyky boli a sú u maloletej spôsobené aj zníženou rozumovou vyspelosťou, na čo treba rovnako brať aj pri plnení školskej dochádzky ohľad. Stará matka mieni pokračovať v plnení dohodnutých podmienok a s výchovou maloletej bude nápomocný aj jej druh, pričom je toho názoru, že najlepším riešením pre maloletú je, aby od školského roka 2022/2023 prestúpila do Špeciálnej základnej školy Moyzesova, Žilina, ktoré zariadenie bude reflektovať jej špecifické potreby, bez nutnosti vyňatia z jej prirodzeného prostredia. Naďalej zotrvala na nesúhlase s umiestnením maloletej v Centre pre deti a rodiny Bytča, ako aj na nesprávnom odvolaní napadnutého rozhodnutia pre rozpor s obsahovými požiadavkami podľa ust. § 37 ods. 3 ZoR.

11. Centrum pre deti a rodiny Bytča vo vyjadrení k odvolaniu starej matky zosumarizovalo adaptáciu maloletej, výchovný a vzdelávací proces, zdravotný stav, voľnočasové aktivity a kontakt maloletej s rodinou. Adaptácia prebehla pomerne bezproblémovo, maloletá bola najskôr ľútostivá a verbalizovala, že jej chýba stará matka, neskôr sa plne začlenila medzi deti, dodržiava a rešpektuje fungovanie Centra. Niekedy dôjde zo strany maloletej k verbálnym provokáciám iných detí, čo je štandardne riešené dohovorom. Negatívne formy správania k učiteľkám či vychovávateľkám neboli v procese začleňovania prítomné. Do školy chodí maloletá rada, rada sa učí, navštevuje logopedičku. Zdravotný stav je popísaný ako dobrý. Bola prihlásená k pediatrovi, jej stav bol komunikovaný s pedopsychiatrickou, ktorá uviedla, že maloletá nepotrebuje medikamentóznou liečbu, ďalej bola prihlásená k stomatólovi a absolvovala vyšetrenie na nefrológii a neurológii (výsledky v norme). Vo voľnom čase sa maloletá rada zapája do aktivít, výletov, rada hrá tematické hry, kreslí, pomáha pri bežných domácich prácach. Počas veľkonočných prázdnin (apríl 2022) bola maloletá uvoľnená na krátkodobý pobyt k starej matke. Vrátila sa nachladnutá, neboli jej podávané všetky lieky, ktoré mala predpísané. Zo strany starej matky neboli dodržané ani niektoré iné pokyny Centra. Dňa 22.04.2022 sa konala druhá prípadová konferencia za účasti sociálnych pracovníčok ÚPSVaR Žilina, sociálnej pracovníčky a psychologičky Centra a starej matky maloletej. Bola dohodnutá vyššia intenzita stretávania starej matky s maloletou, možnosť vziať maloletú na jeden víkend do domácnosti starej matky. Po návrate maloletej s návštevy v domácnosti starej matky dňa 02.05.2022 neboli rešpektované dohody starej matky s pracovníčkami Centra, rovnako

tak ani počas návštevy dňa 08.04.2022. Pri návrate z prechádzky so starou matkou dňa 13.05.2022 bola maloletá vyšpínená do nohavíc s vysvetlením, starej matky, že nestihla dobehnúť na toaletu. Ďalší víkendový pobyt maloletej u starej matky je naplánovaný na 05.-05.06.2022. Záverom Centrum pre deti a rodiny Bytča uviedlo, že maloletá je v Centre plne adaptovaná, vytváraný pravidelný denný režim, ako aj systematická príprava do školy na ňu pôsobí priaznivo, je dodržiavaná predpísaná medikamentózna liečba. Kontakt so starou mamou maloletú teší. Ako prílohu podaného vyjadrenia predložilo Centrum dve správy o maloletej vypracované Spojenou školou internátnou Bytča zo dňa 02.02.2022 a 19.05.2022.

12. Matka maloletej podaním doručeným súdu dňa 08.04.2022 súhlasila s prejednaním vecí na odvolacom súde aj v jej neprítomnosti.

13. Dňa 31.05.2022 bola odvolaciemu súdu predložená Správa ÚPSVaR Žilina zo dňa 11.05.2022 k zhodnoteniu výkonu a kvality zabezpečovania ústavnej starostlivosti v súvislosti z maloletou. Šetrenie sa vykonalo priamo v Centre pre deti a rodiny Bytča, v prítomnosti pracovníčky a riaditeľky zariadenia. Pracovníčka Centra poukázala na to, že maloletá sa má v zariadení dobre, na vykonanú prípadovú konferenciu, postoj starej matky k umiestneniu maloletej do zariadenia, ako aj na kooperáciu so starou matkou v rámci sanácie rodiny. Prítomná bola aj pracovníčka Mestského úradu Žilina, ktorá uviedla, že aj napriek výplate podlžnosti za nájom starou matkou nie je isté, či dostane novú nájomnú zmluvu. Zároveň bolo uvedené, že partner starej matky vo zvýšenej miere užíva alkohol. Bol vykonaný aj pohovor s maloletou, ktorá uviedla, že v zariadení sa má dobre, má veľa kamarátov, dobre jej bolo aj na pobyte u starej matky. Maloletá uviedla, že stará matka vyhodila jej partnera z bytu, keďže sa stále hádali. Podľa záveru správy ústavná starostlivosť maloletej aktuálne plní svoj účel, keďže v rodine nie je žiadna iná osoba, ktorá by mohla zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú.

14. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k vyjadreniu Centra pre deti a rodiny Bytča uviedol, že od času umiestnenia maloletej do zariadenia sa zlepšilo jej správanie, počas adaptácie maloletej neboli žiadne problémy, rada sa zúčastňuje výletov a zapája sa do aktivít, je smelšia a komunikatívnejšia ako pred nástupom do Centra. Zlepšilo sa aj jej napredovanie v školských povinnostiach. V Centre pre deti a rodiny Bytča maloletej vybavili komplexnú zdravotnú starostlivosť. Ako subjekt znalý pomerov maloletej kolízny opatrovník poukázal aj na dochádzanie maloletej do školy pred jej umiestnením do Centra, na časté telefonáty starej matky, že ju nezvláda. Od času umiestnenia v Centre bola maloletá u starej matky na troch pobytach, pričom ani raz nebola zabezpečená včasná dochádzka maloletej na vyučovanie či iné požiadavky Centra. Maloletá v Centre napreduje, dodržiava povinnú školskú dochádzku, lepší sa aj jej správanie, má zabezpečenú komplexnú zdravotnú starostlivosť, zatiaľ čo v starostlivosti u starej matky jej neboli poskytnuté adekvátne podmienky pre zdravý sociálny, fyzický a psychický vývin a rozvoj.

15. Stará matka maloletej v rámci odvolacej repliky, v reakcii na vyjadrenie Centra pre deti a rodiny Bytča, uviedla, že odkedy je maloletá umiestnená v Centre, je s ňou v pravidelnom telefonickom aj osobnom kontakte. Pri každej návšteve/telefonickom kontakte sa maloletá starej matke sťažuje, že jej chýba domov a nechce v Centre zostať, pravidelne jej spomína aj jedného spolužiaka, ktorý ju šikanuje. Uvedenú skutočnosť však maloletá nezveruje pracovníčkam Centra, v čom vidí stará matka vnútorné pocity maloletej a podľa jej názoru je vzťah maloletej k pracovníčkam Centra vybudovaný autoritársky. Vyjadrila sa aj k výsledkom druhej prípadovej konferencie konanej dňa 22.04.2022, z ktorej výsledkov je zrejmé, že u starej matky neboli zaznamenané okolnosti brániace intenzívnejšiemu styku s maloletou a nasvedčujú plneniu si stanovených povinností. Stará matka rozporovala tvrdenia Centra o tom, že na návšteve maloletej dňa 08.04.2022 jej aj napriek brušnej viróze dala zjesť pizzu a cukriky, o vyšpínení maloletej do nohavíc na prechádzke dňa 13.05.2022, ako aj o tom, že maloletú mala po pobyte počas veľkonočných sviatkov priviezt' do zariadenia chorú. Pokiaľ aj zabudla priviezt' po pobyte spolu s maloletou do Centra aj jej veci, stalo sa tak na základe tlaku vyvíjaného pracovníčkou Centra a hneď ako to bolo možné, vykonala nápravu. Nestotožnila sa ani s tvrdeniami o tom, že jej partner má kladný vzťah k požívaniu alkoholu. Záverom svojho podania stará matka uviedla, že vždy keď príde za maloletou do Centra, je neprímerane oblečená. Všetky vytykané nedostatky stará matka podľa vlastného názoru odstránila a má záujem naďalej zabezpečovať starostlivosť o maloletú.

16. Matka maloletej v rámci odvolacieho konania žiadala, aby maloletá zostala do konca školského roka 2021/2022 v Centre pre deti a rodiny Bytča a aby bola následne vrátená do opatery starej matky.

17. Centrum pre deti a rodiny Bytča v podaní zo dňa 22.06.2022 uviedlo, že maloletej je v danom zariadení poskytovaná komplexná starostlivosť s individuálnym prístupom k potrebám maloletej, jej adaptácia je ukončená. Správanie maloletej je uvoľnené, našla si kamarátky, rada vykonáva spoločné skupinové aktivity, nebadat' u nej výkyvy nálad, drobné roztržky sú okamžite riešené personálom Centra. Stará matka sa pri telefonickom kontakte s maloletou neustále pýta, či maloletá neplače, čo ju dostáva do miernej tenzie. Maloletá chodí oblečená čisto a vhodne, výber oblečenia je vždy na vychovávateľke (v súčinnosti s maloletou). V dňoch 03.-06.06.2022 bola maloletá uvoľnená na pobyt u

starej matky, z ktorého prišla v poriadku, stará matka ju priviedla podľa dohody priamo do školy, avšak s desaťminútovým meškaním.

18. Iné podania účastníkov konania odvolaciemu súdu predložené neboli.

19. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) po zistení, že odvolanie starej matky bolo podané oprávneným subjektom (§ 359 CSP v spojení s § 2 ods. 1 a 2 a § 7 CMP), včas (§ 362 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom [§ 355 ods. 2 v spojení

s § 357 písm. d) CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP] bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 378 ods. 1 a ust. § 329 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP, preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 CMP s tým, že odvolacími dôvodmi nie je viazaný (§ 66 CMP) a napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v prvej a štvrtej vete jeho výrokovej časti ako vecne správne podľa ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP potvrdil a v druhej a tretej vete jeho výrokovej časti podľa ust. § 388 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP zmenil tak, že návrh navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 10.02.2022 vo zvyšnej časti zamietol.

20. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, pokiaľ ide o napadnuté uznesenie v prvej a štvrtej vete jeho výrokovej časti. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, pre rozhodnutie o návrhu navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia v časti o uloženie povinnosti starej matke odovzdať maloletú do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Bytča, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 234 ods. 2 CSP a ust. § 2 ods. 1 CMP. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je v tejto jeho časti vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

21. Súčasne odvolací súd preskúmal i námietky starej matky uvedené v jej opravnom prostriedku a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné. V tomto kontexte odvolací súd poukazuje vo všeobecnosti na to, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument vznesený v opravnom prostriedku, ale iba na taký, ktorý má rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostal sporný, alebo je to nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. Súčasne tiež poukazuje na to, že odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (rozhodnutia Ústavného súdu SR spis. zn. II. ÚS 78/2005, spis. zn. III. ÚS 264/08 a spis. zn. IV. ÚS 372/08). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všetkých všeobecných súdov (tak súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (uznesenie Ústavného súdu SR spis. zn. IV. ÚS 350/2009 zo dňa 08.10.2009).

22. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že ciele výchovy detí sú sformulované v ust. čl. 29 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý je tiež súčasťou nášho právneho poriadku (publikovaný v Zbierke zákonov pod č. 104/1991). Z psychologického hľadiska je cieľom výchovy detí jednoznačne ich všestranný vývoj na fungujúce, citovo a psychosociálne zrelé ľudské osobnosti s produktívnou sociálnou orientáciou.

23. Odvolací súd taktiež poukazuje na to, že rozhodnutie súdu o neodkladnom opatrení nepredstavuje rozhodnutie vo veci samej, ale jedná sa spravidla o rozhodnutie súdu v určitom štádiu konania vo veci samej. Dokazovanie v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní. To je pojmovo vylúčené. Toto dokazovanie preto teória práva označuje ako osvedčovanie. Na rozdiel od dokazovania, osvedčovanie znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Pri ich zisťovaní súd neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takého postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvyš pravdepodobné. Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa však nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany práv, ktoré majú byť predmetom vydaného neodkladného opatrenia.

24. V danom prípade mal aj odvolací súd za osvedčené [viď obsah listinného dôkazu predloženého navrhovateľom - Správa Centra pre deti a rodiny Bytča zo dňa 07.02.2022 - Priebežné vyhodnotenie výkonu opatrení na č. I. 157 spisu (odsek č. 4 odôvodnenia napadnutého uznesenia), pričom je potrebné zdôrazniť, že túto správu na znak súhlasu s jej obsahom podpísala stará matka], že boli naplnené

podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle ust. § 325 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP, a to potreba bezodkladnej úpravy pomerov. Odvolací súd mal, zhodne so súdom prvej inštancie, za to, že v danom prípade boli osvedčené také skutočnosti, že stará matka, ktorej maloletá bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti, keďže rodičia maloletej nie sú schopní zabezpečiť maloletej riadnu starostlivosť (rodičia sú vo výkone trestu odňatia slobody), aktuálne nedokáže zabezpečiť plnenie svojich povinností tak, aby to bolo v najlepšom záujme maloletej, teda, aby bol zabezpečený jej všestranný vývoj, ako to má na mysli ust. čl. 29 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Obsah spomenutého listinného dôkazu nenasvedčuje pravdivosti odvolacích námietok starej matky, že v starostlivosti o maloletú nezlyhala. Na uvedenom závere nemenia nič ani skutkové tvrdenia starej matky v jej opravnom prostriedku o tom, že od 14.03.2022 pracuje na skrátenej pracovnej úväzok na 4 hodiny denne, od skorého rána, avšak je schopná si pracovnú dobu upraviť pre účely poskytovania riadnej osobnej starostlivosti o maloletú, ako aj že z príjmu z tohto zamestnania bude splácať svoje záväzky voči prenajímateľovi bytu, v ktorom žije, ako aj jej ďalšie tvrdenia o správaní maloletej za obdobie, ktoré nasledovalo odo dňa umiestnenia maloletej do Centra pre deti a rodiny Bytča, keďže ide všetko o skutočnosti, ktoré mali nastať v období po nariadení neodkladného opatrenia. Odvolací súd poukazuje na ust. § 329 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie a ktoré je potrebné aplikovať aj v súdnej veci s odkazom na ust. § 2 ods. 1 CMP. Preto sa odvolací súd uvedenými skutkovými námietkami zaoberať ani nemohol.

25. Podľa ust. § 367 ods. 1 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

26. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku starej matky, že z napadnutého uznesenia nie je zjavné, za akým účelom vo väzbe na ust. § 37 ods. 3 ZoR a na akú dobu bola maloletá dočasne odňatá z jej osobnej starostlivosti, odvolací súd poukazuje na to, že starostlivosť, ktorá môže byť obsahom neodkladného opatrenia podľa ust. § 367 ods. 1 CMP, je inštitútom procesného práva. Jeho úprava obsahuje provizórnosť ako pojmový znak neodkladných opatrení. Preto odovzdanie maloletého dieťaťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo osoby, ktorú určí súd, je v skutočnosti faktické opatrenie, ktoré zásadne neovplyvňuje otázku budúcej výchovy. V danom prípade, ako už bolo uvedené, bola osvedčená potreba bezodkladnej úpravy pomerov, ktorú si vyžaduje najlepší záujem maloletej. Neodkladným opatrením nebolo uložené výchovné opatrenie podľa ust. § 37 ZoR, pričom o uložení výchovného opatrenia [na podklade návrhu na nariadenie výchovného opatrenia podľa ust. § 37 ods. 3 písm. b) ZoR] a o otázke budúcej výchovy maloletej v rovine hmotného práva bude rozhodovať súd prvej inštancie vo veci samej. Pritom rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia a závery, z ktorých bolo pri tomto rozhodnutí vychádzané, neprejudikujú rozhodnutie vo veci samej, v ktorom môžu byť vykonané dôkazy v širšom rozsahu na preukázanie tvrdých skutočností. Žiada sa dodať, že dočasnosť nariadeného neodkladného opatrenia vyjadril súd prvej inštancie vo štvrtej vete výrokovej časti napadnutého uznesenia. Ak sa zmenia pomery alebo odpadnú dôvody, ktoré viedli k nariadeniu neodkladného opatrenia, súd môže aj bez návrhu zrušiť nariadené neodkladné opatrenie (§ 363 CMP). V súdnom prípade tak bude úlohou súdu prvej inštancie so všetkou pozornosťou, v súlade s najlepším záujmom maloletej, skúmať, či sa na strane starej matky nezlepšili pomery do takej miery, ktorá by odôvodňovala zrušenie neodkladného opatrenia, resp. či dôvody, pre ktoré bolo neodkladné opatrenie nariadené, neopadli a v nadväznosti na to prípadne rozhodnúť o zrušení neodkladného opatrenia.

27. S poukazom na uvedené odvolací súd, konštatujúc neopodstatnenosť odvolania starej matky, napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v prvej a štvrtej vete jeho výrokovej časti ako vecne správne podľa ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP potvrdil.

28. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v druhej a tretej vete jeho výrokovej časti, ktorým bola nariadeným neodkladným opatrením podľa ust. § 366 CMP rodičom uložená povinnosť platiť výživné na maloletú v nevyhnutnej miere, odvolací súd poukazuje na to, že aktuálne je vyživovacia povinnosť rodičov k maloletej (§ 62 ZoR) upravená rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 9P/55/2015-107 zo dňa 12.10.2016 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 9P/55/2015-136 zo dňa 22.03.2017, a to tak, že matka maloletej má uloženú povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 50,- eur mesačne a otec maloletej má uloženú povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 100,- eur mesačne. Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie o nariadenom neodkladnom opatrení však nijakým spôsobom nemení a nezrušuje spomenuté rozhodnutie Okresného súdu Žilina, ktorým bola rodičom určená vyživovacia povinnosť k maloletej, a preto v súdnej veci neboli naplnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia podľa ust. § 325 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP, a to potreba bezodkladnej úpravy. Návrh navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia v časti, ktorou sa domáhal nariadenia neodkladného opatrenia podľa ust. § 366 CMP tak

nebol dôvodný, a preto odvolací súd napadnuté uznesenie v druhej a tretej vete jeho výrokovej časti podľa ust. § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP zmenil tak, že návrh navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 10.02.2022 vo zvyšnej časti zamietol.

29. O trovách tejto časti konania odvolací súd nerozhodoval vzhľadom ku skutočnosti, že prebieha stále konanie vo veci samej, ktoré doposiaľ nie je skončené (§ 58 CMP).

30. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.a

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) [§ 421 ods. 2 CSP].

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) [§ 422 ods. 1 CSP].

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Odvolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 77 CMP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) [§ 428 CSP].

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.